

Summer School on vulnerability and cross-sectoral approaches to tackle it in prevention programmes

Moravske Toplice, Slovenia, 30 June – 2 July 2014

Group 2: Strengthening parenting

V skupini je bilo 10 udeleženk, ki so prihajale z različnih področij delovanja.

Kot demonstracija tehnike ugotavljanja potreb udeležencev smo najprej izpeljali komunikacijo v krogu, kjer se je vsak od udeležencev predstavil in izrazil svoja pričakovanja do delavnice.

Vsa izražena pričakovanja sva voditelja sproti umestila v kontekst smiselnosti delovnega področja vsakega udeleženca. Na ta način smo identificirali potrebe:

- Katere vsebine bi bile najbolj primerne za starše, ki se prvič srečajo v vlogi staršev v okviru obstoječih programov in dejavnosti patronažnih sester?
- Katere vsebine bi bile najbolj primerne za oblikovanje šole za starše, ki imajo otroke v šolskem obdobju?
- Katere vsebine bi bile smiselne pri načrtovanju programa šole za bodoče starše v okviru NIJZ?

Kot vodja delavnice sem v vprašanjih prepoznal skupno temo, ki se navezuje na temeljne in v literaturi prevladujoče vednostne koncepte o starševstvu. Zato smo se v nadaljevanju do pavze posvetili nekaterim izbranim temeljnim konceptom iz teorije navezanosti (John Bowlby, Susan Johnson, Daniel Siegel, Daniel Goleman):

- Varna navezanost in njen pomen za zdrav otrokov psihični in telesni razvoj.
- Tipi ne-varne (unsafe attachment) navezanosti in vedenja, ki jih otrok posledično razvije:

Ignoriranje, zanemarjanje – tesnoba (odklonilnost)

Prepovedovanje, vsiljivost – upornišтво (ambivalentnost)

Kaotičnost - kaotičnost (dizorganiziranost)

Tipi navezanosti iz otroštva so popotnica vzorcev, s katerimi odrasli vzgajajo svoje otroke in na ta način prenašajo vzorce po transgeneracijski liniji naprej.

OTROK	ODRASLI
Varno navezan	Varen (svoboden ali avtonomen)
Izogibajoče navezan	Odklonilen
Ambivalentno navezan	Preokupiran ali zapreden
Dizorganizirano navezan	Nerešena travma ali izguba / dizorganiziran

Za spreminjanje nefunkcionalnih izidov je ključni pojem integracije, ki v vzgoji poteka prek odzivnosti staršev.

Refleksivna odzivnost je način odziva, prek katerega starši ustvarjajo pomen izkušnje varne navezanosti za otroka.

Otroci v svojem razvoju potujejo po poti zaporedja razvojnih potreb, na katere se starši odzivajo, največ s spontanimi odzivi. V spontanih odzivih se odražajo vzorci, pridobljeni v učenju prek generacij, ki v kontekstu današnjih pogojev, največ niso več funkcionalni. Spreminjanje odzivnosti staršev pomeni zavedanje pomena otrokovih potreb in zavedanje pomena načina starševske odzivnosti na te potrebe v danem kontekstu časa in okolja.

Ob predstavljenih konkretnih primerih kot ilustracijah delovanja temeljnih konceptov, smo z udeleženci sproti diskutirali o prepoznanih potrebah iz prakse, ki so se nanašali na:

- Matere in stanja poporodne depresije
- Starše, ki niso opremljeni za praktično ravnanje z novim otrokom v družini
- Starše, ki so manj izobraženi

Skupno mnenje udeleženk je bilo, da je predstavljena vsebina na drugačen in bogatejši ter bolj kompetenten način osvetlila strokovne podlage, iz katerih trenutno izhajajo načrtovalci programov v podporo starševstvu. Te vsebine bi po mnenju udeleženk sodile v vse programe krepitve starševstva.

Možne ciljne skupine za posebno izobraževanje so lahko najprej patronažne sestre, ki imajo najbolj intenziven stik z mladimi starši.

Diskusija se je dotaknila tudi možnosti za sistemsko umestitev in organizacijo izobraževanja v podporo starševstva v smislu primerjave obstoječih modelov in programov in medresornega ter medinstitucionalnega povezovanja.

Voditelja skupine:

Dr. Albert Mrgole, Leonida Mrgole
Zavod Veza, Kamnik